

แบบฟอร์มที่ 2 ลักษณะสำคัญขององค์กร

ผู้ส่งมอบ พันธมิตร และผู้ให้ความร่วมมือ:

ผู้ส่งมอบ: ผู้รับจ้าง บริษัท ห้างร้าน และหน่วยงานภาครัฐ

พันธมิตร: กองทัพอากาศ, กรมชลประทาน, กรมอุตุนิยมวิทยา, กรมประชาสัมพันธ์, สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ, สถาบันการบินพลเรือน, สถาบันการศึกษา

ผู้ให้ความร่วมมือ: หน่วยงานเจ้าของสนามบิน (เหล่าทัพ), บ.ท่าอากาศยานไทย, สำนักงานพัฒนาการวิจัยการเกษตร, บริษัท วิทยุการบินแห่งประเทศไทย จำกัด, สำนักงานคณะกรรมการการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ

ความต้องการ: 1) แผนปฏิบัติงานที่ชัดเจน 2) ความร่วมมือทางวิชาการ 3) การบูรณาการการทำงานร่วมกัน 4) การเบิกจ่ายที่รวดเร็ว

ผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย:

- 1) หน่วยงานภาครัฐ : ผู้ว่าราชการจังหวัด เกษตรและสหกรณ์จังหวัด
- 2) ประชาชนทั่วไปที่ได้รับผลกระทบจากปัญหาภัยแล้งและภัยพิบัติ
- 3) คู่ค้า (ผู้ผลิต ผู้ขาย ผู้รับจ้าง) ของกรมฝนหลวงและการบินเกษตร

ความต้องการ/ ความคาดหวัง:

- 1) ปฏิบัติการฝนหลวงช่วยเหลือทันเวลา ครอบคลุมพื้นที่ประสบภัยแล้ง
- 2) ปริมาณน้ำที่เพียงพอสำหรับบริการประชาชนและภาคเอกชน
- 3) ลดผลกระทบและป้องกันการเกิดปัญหาภัยแล้งและภัยพิบัติ

สมรรถนะหลักขององค์กร: 1) มีความเชี่ยวชาญเรื่องการวิเคราะห์สภาพอากาศ เพื่อวางแผนปฏิบัติการฝนหลวง 2) มีความเชี่ยวชาญด้านเทคโนโลยีระบบตรวจสอบสภาพอากาศ 3) มีความเชี่ยวชาญเรื่องการวิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรมการตัดแปรสภาพอากาศ 4) มีความเชี่ยวชาญด้านการปฏิบัติการฝนหลวง

แหล่งข้อมูลเชิงเปรียบเทียบ: 1) หน่วยงานให้บริการข้อมูลจากเรดาร์ตรวจอากาศ เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา กรุงเทพมหานคร 2) หน่วยงานให้บริการผลตรวจอากาศชั้นบน เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา 3) ระบบการวัดปริมาณฝนจากถังวัดน้ำฝน เช่น กรมอุตุนิยมวิทยา สถาบันสารสนเทศทรัพยากรน้ำ (องค์การมหาชน) 4) ระบบการตรวจสอบคุณภาพน้ำฝนตามมาตรฐานน้ำดื่ม เช่น กรมวิทยาศาสตร์การแพทย์ 5) สำนักงาน ก.พ.ร. 6) สำนักงาน ป.ป.ช. 7) กรมบัญชีกลาง 8) สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล (องค์การมหาชน)

การเปลี่ยนแปลงที่ส่งผลต่อความสามารถในการแข่งขัน:

- 1) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ เช่น ปรากฏการณ์เอลนีโญ/ลานีญา ภาวะโลกร้อน การเกิดภัยธรรมชาติ/ภัยพิบัติที่รุนแรง
- 2) ความก้าวหน้าทางเทคโนโลยีดิจิทัล และเทคโนโลยีการตัดแปรสภาพอากาศ
- 3) การเปลี่ยนแปลงของสภาพภูมิประเทศและการใช้ที่ดินของเกษตรกร
- 4) ประเทศไทยกำลังพัฒนาเข้าสู่ยุค 4.0

พันธกิจ: 1) บริหารจัดการน้ำในชั้นบรรยากาศ โดยการตัดแปรสภาพอากาศ 2) วิจัยและพัฒนาองค์ความรู้ นวัตกรรม และเทคโนโลยีด้านการตัดแปรสภาพอากาศ 3) บริหารจัดการด้านการบินในการกิจการตัดแปรสภาพอากาศ และภารกิจด้านการเกษตร

วิสัยทัศน์: เป็นองค์กรอัจฉริยะด้านบริหารจัดการน้ำในชั้นบรรยากาศและการบินเกษตร อย่างสมดุลและยั่งยืน

คำนิยาม: Let's go for Goal (L : Leadership, E : Expertise, T : Teamwork and Networking, S : Strategic Thinking, G : Growth, O : Open and Service Mind)

วัฒนธรรมองค์กร: ใฝ่ใจเป็นผู้นำ, มุ่งสู่ความเป็นเลิศ, ร่วมทำงานเป็นทีม, สร้างความคิดเชิงกลยุทธ์, เติบโตอย่างยั่งยืน, เปิดใจกว้างพร้อมบริการ

งบประมาณ: 2,071,519,800 บาท (ปี 2566)

รายได้: -

จำนวนบุคลากร: ข้าราชการ 277 คน ลูกจ้างประจำ 83 คน และพนักงานราชการ 230 คน (ข้อมูล ณ เดือนธันวาคม 2565)

กฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับ:

- 1) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการ พ.ศ. 2556
- 2) ระเบียบกรมฝนหลวงและการบินเกษตรว่าด้วยการบิน พ.ศ. 2563

ระบบการปรับปรุงผลการดำเนินงาน: ระบบงาน ผล. แบ่งเป็น 3 ระบบ (ระบบหลัก ระบบการนำองค์กร และระบบสนับสนุนองค์กร) มีกระบวนการทำงานที่สำคัญ 3 กระบวนการหลัก และ 8 กระบวนการสนับสนุน ครอบคลุมภารกิจ โดยใช้แนวคิด PDCA ในการบริหารงาน ตั้งแต่การวางแผน การนำไปปฏิบัติ การตรวจสอบ และการติดตามประเมินผล นำไปสู่การปรับปรุงกระบวนการทำงาน โดยใช้หลักการของ 7 Waste, Fishbone Diagram และ PMQA และนำเครื่องมือสมัยใหม่มาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการทำงาน เช่น LEAN Thinking, Visual Control และ Skill development เพื่อปรับปรุงการทำงานให้บรรลุผลสำเร็จ

สภาพแวดล้อมการแข่งขัน: สถานการณ์โลกในปัจจุบันที่มีการพัฒนาและเปลี่ยนแปลงไปอย่างไร้ขีดจำกัด ทำให้ ผล.ต้องปรับรูปแบบกระบวนการทำงานให้ทันต่อการเปลี่ยนผ่านสู่ Digital Transformation และพัฒนาองค์การสู่ระบบราชการ 4.0 โดยนำเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการปรับปรุงกระบวนการปฏิบัติงาน และนำนวัตกรรมใหม่ ๆ ด้านการตัดแปรสภาพอากาศ เช่น อากาศยานไร้คนขับ การพ่นสารฝนหลวงจากพื้นดินสู่อากาศ มาปรับปรุงบริการฝนหลวงให้มีคุณภาพตอบสนองความต้องการและความคาดหวังของผู้รับบริการ

ความได้เปรียบเชิงยุทธศาสตร์: (ด้านพันธกิจ ปฏิบัติการ บุคลากร สังคม)

ด้านพันธกิจ: 1) มียุทธศาสตร์ที่ให้ความสำคัญกับการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ: แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำของประเทศ 2) มีนโยบายรัฐบาลสำคัญและเร่งด่วนด้านภัยแล้ง

ด้านปฏิบัติการ: 1) มีระบบตรวจสอบสภาพอากาศที่ทันสมัยในการสนับสนุนข้อมูลสภาพอากาศที่น่าเชื่อถือ และเป็นปัจจุบัน 2) มีอากาศยานที่มีสมรรถนะสูงสนับสนุนการปฏิบัติงาน 3) มีเครือข่ายอาสาสมัครฝนหลวงกระจายในทุกพื้นที่ 4) มีนวัตกรรมการตัดแปรสภาพอากาศ เช่น การพ่นสารฝนหลวงจากพื้นดินสู่อากาศ จรวดตัดแปรสภาพอากาศ

ด้านบุคลากร: บุคลากรมีความเชี่ยวชาญด้านการวิเคราะห์สภาพอากาศ การวิเคราะห์กลุ่มเมฆ การบินปฏิบัติการฝนหลวง

ด้านสังคม: คุณภาพน้ำฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวงมีความปลอดภัยตามมาตรฐานน้ำดื่ม ประชาชนสามารถใช้อุปโภคบริโภคได้

ผลผลิต/บริการหลัก: 1) ปริมาณน้ำฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวง 2) การบรรเทาภัยพิบัติ 3) การบริการด้านการบิน

คุณลักษณะโดดเด่นของผลผลิต/บริการ: .

1) ปริมาณน้ำฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวง ช่วยลดความสูญเสียของผลผลิตทางการเกษตร ช่วยสร้างความสมดุลของสภาพแวดล้อมและระบบนิเวศ และเพิ่มน้ำต้นทุนให้เขื่อนและอ่างเก็บน้ำทั่วประเทศเพื่อการชลประทาน และการผลิตไฟฟ้า

2) การบรรเทาภัยพิบัติ ช่วยลดความรุนแรงหรือยับยั้งการเกิดพายุลูกเห็บที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อผลผลิตทางการเกษตรและบ้านเรือน และลดปัญหาหมอกควัน ฝุ่นละอองขนาดเล็ก

3) การบริการด้านการบิน มีมาตรฐานความปลอดภัยด้านการบินที่ผู้บริหารระดับสูงของกระทรวงเกษตรและสหกรณ์เชื่อมั่น และไว้วางใจในการใช้บริการเพื่อตรวจ ติดตามงานในพื้นที่

ผู้รับบริการ: 1) ประชาชนผู้รับประโยชน์จากฝนหลวง 2) หน่วยงานผู้ขอรับบริการฝนหลวง 3) หน่วยงานผู้ขอรับบริการด้านการบิน

ความต้องการ: 1) ประชาชนผู้รับประโยชน์จากฝนหลวง ต้องการการปฏิบัติการฝนหลวงที่ถูกที่ ถูกเวลา ปริมาณฝนที่เพียงพอต่อการเกษตร และการอุปโภคบริโภค 2) หน่วยงานผู้ขอรับบริการฝนหลวง ต้องการให้การปฏิบัติการฝนหลวงสามารถแก้ไขปัญหาภัยแล้ง ภัยพิบัติได้ทันเวลา และเพิ่มน้ำต้นทุนให้เพียงพอสำหรับการบริหารจัดการน้ำเพื่อการเกษตรและการผลิตกระแสไฟฟ้า 3) หน่วยงานผู้ขอรับบริการด้านการบิน ต้องการการบินที่รวดเร็ว และปลอดภัย

ความสำคัญเชิงเปรียบเทียบของพันธกิจหรือหน้าที่ต่อความสำเร็จของส่วนราชการ และการเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันของประเทศคืออะไร :

จากพันธกิจและหน้าที่หลักตามกฎหมายด้านปฏิบัติการทำฝนเพื่อพัฒนาการเกษตร การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ การอนุรักษ์และฟื้นฟูทรัพยากรป่าไม้ และบรรเทาภัยพิบัติทางธรรมชาติ สามารถเพิ่มขีดความสามารถในการแข่งขันด้านเศรษฐกิจของประเทศ ภาคเกษตร เนื่องจากพื้นที่การเกษตรของประเทศส่วนใหญ่อยู่นอกเขตพื้นที่ชลประทานต้องอาศัยน้ำฝนเป็นปัจจัยหลักในการทำการเกษตร

ในการทำงาน บุคลากรมีความจำเป็นที่ต้องดูแลเกี่ยวกับความเสี่ยงภัยอะไรบ้าง :

การปฏิบัติการฝนหลวง เป็นกระบวนการตัดแปรสภาพอากาศให้เหมาะสมกับการเกิดฝน เป็นการปฏิบัติงานบนท้องฟ้าที่มีความแปรปรวนของสภาพอากาศ ซึ่งเจ้าหน้าที่ผู้ปฏิบัติงานบนอากาศยานทั้งหมดต้องผ่านการตรวจความพร้อมของร่างกายจากสถาบันเวชศาสตร์การบินกองทัพอากาศ และขณะปฏิบัติงานบนอากาศยานจะต้องปฏิบัติตามหลักนิตยการบินอย่างเคร่งครัด

กฎหมายและกฎระเบียบอะไรที่มีอยู่และเอื้อให้ส่วนราชการทำงานอย่างมีความคล่องตัวและตอบสนองการเปลี่ยนแปลงอย่างมีประสิทธิภาพ :

- 1) กฎกระทรวงแบ่งส่วนราชการกรมฝนหลวงและการบินเกษตร กระทรวงเกษตรและสหกรณ์ พ.ศ. 2556
- 2) ระเบียบกรมฝนหลวงและการบินเกษตรว่าด้วยการบิน พ.ศ. 2563
- 3) คำสั่งมอบอำนาจของกรมฝนหลวงและการบินเกษตร

สภาพแวดล้อมด้านการแข่งขันทั้งภายในและภายนอกประเทศของส่วนราชการเป็นเช่นใด? ประเด็นการแข่งขันคืออะไร และมีผลต่อการดำเนินการของส่วนราชการอย่างไร :

การแข่งขันภายใน การขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้แผนแม่บทการบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ ด้านการสร้างความมั่นคงของน้ำภาคการผลิต ส่งผลการแข่งขันของ ฝล. คือ การสร้างองค์ความรู้และพัฒนานวัตกรรมที่ช่วยเพิ่มประสิทธิภาพการทำฝนเพื่อแก้ปัญหาภัยแล้งและทรัพยากรน้ำของประเทศให้เกิดผลเป็นรูปธรรม

การแข่งขันภายนอก การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศและปัญหาโลกร้อน ส่งผลการแข่งขันของ ฝล. คือ การสร้างความร่วมมือทางวิชาการกับหน่วยงานภาครัฐ เอกชน สถาบันการศึกษาภายในประเทศ เพื่อวิจัยและสร้างนวัตกรรมการตัดแปรสภาพอากาศให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากล

ความท้าทายยุทธศาสตร์: (ด้านพันธกิจ ปฏิบัติการ บุคลากร สังคม)

ด้านพันธกิจ: 1) นโยบายรัฐบาลที่สำคัญและเร่งด่วนด้านภัยแล้ง 2) การเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ 3) การบริหารจัดการทรัพยากรน้ำ 4) การขับเคลื่อนการพัฒนาประเทศไทยได้เป้าหมายยุทธศาสตร์ชาติ

ด้านปฏิบัติการ: เทคโนโลยีและนวัตกรรมการตัดแปรสภาพอากาศ ที่ใช้ระยะเวลาในการพัฒนาค่อนข้างนาน และมีค่าใช้จ่ายสูง

ด้านบุคลากร: พัฒนาบุคลากรให้มีความรู้มีทักษะด้านการวิจัยและพัฒนาเทคโนโลยีและนวัตกรรมรองรับการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

ด้านสังคม: สร้างการรับรู้ ความเข้าใจ และความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการภารกิจปฏิบัติการฝนหลวง

เทคโนโลยีการสื่อสารและการให้บริการที่สำคัญมีอะไรบ้าง :

- 1) เว็บไซต์กรมฝนหลวงและการบินเกษตร (www.royalrain.go.th)
- 2) Social Media (Facebook, Instagram, Twitter, YouTube) 3) ระบบขอรับบริการฝนหลวง 4) Application Rainmaking

ความสำคัญของสมรรถนะหลักของส่วนราชการที่มีต่อการพัฒนาเศรษฐกิจ สังคม สาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมของประเทศ คืออะไรทั้งทางตรงและทางอ้อม :

ทางตรง คือ ด้านเศรษฐกิจ ช่วยลดหรือบรรเทาความเสียหายของผลผลิตทางการเกษตรจากปัญหาภัยแล้งและภัยพิบัติ ด้านสิ่งแวดล้อม ช่วยเพิ่มความชุ่มชื้นให้พื้นที่ป่าไม้ ป้องกันการเกิดไฟป่า ด้านสังคมและสาธารณสุข น้ำฝนจากการปฏิบัติการฝนหลวงสามารถใช้อุปโภค บริโภคได้อย่างปลอดภัย **ทางอ้อม** คือ เกษตรกรมีรายได้เพียงพอต่อการดำรงชีพ ไม่ละทิ้งถิ่นฐานเข้าสังคมเมือง และรักษาสมดุลของระบบนิเวศน์

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลากรที่สำคัญคืออะไร พื้นฐานของบุคลากรที่มีผลต่อการวางแผนการพัฒนาและการสร้างขีดความสามารถในการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงมีอะไรบ้าง :

ประเด็นการเปลี่ยนแปลงด้านบุคลากรที่สำคัญคือ 1) บุคลากรขาดความคิดสร้างสรรค์เชิงนวัตกรรม 2) บุคลากรไม่มีความผูกพันกับองค์กร

พื้นฐานของบุคลากรที่มีผลต่อการวางแผนการพัฒนาและการสร้างขีดความสามารถในการเป็นองค์กรสมรรถนะสูงมีดังนี้

- 1) ความรู้ ความสามารถในการวิจัยและพัฒนานวัตกรรมด้านการตัดแปรสภาพอากาศ 2) ความรู้และทักษะด้านเทคโนโลยีดิจิทัล 3) ความสามารถในการบริหารจัดการ และภาวะผู้นำ

การเปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันที่สำคัญคืออะไร ส่งผลต่อสถานการณ์แข่งขันของประเทศอย่างไร :

ผล. เปลี่ยนแปลงความสามารถในการแข่งขันโดยขับเคลื่อนงานวิจัยสู่การปฏิบัติจากการนำองค์ความรู้และนวัตกรรมด้านการตัดแปรสภาพอากาศมาใช้ในการพัฒนาและเพิ่มประสิทธิภาพการปฏิบัติการฝนหลวง และการพัฒนาระบบข้อมูลขนาดใหญ่และระบบเทคโนโลยีดิจิทัลมาใช้ในการเพิ่มประสิทธิภาพการบริหารจัดการข้อมูลและทำงานของทุกกระบวนการ ซึ่งเป็นการเพิ่มประสิทธิภาพการผลิตภาคการเกษตรให้ทันกับการแข่งขันในยุคเศรษฐกิจดิจิทัล